

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu «Objavitelju Dalmatinskomu» i «Smotri Dalmatinskoj» za Austro-Ugarsku Kr. 12.—; samom «Objavitelju Dalmatinskomu» Kr. 6.—; samoj «Smotri Dalmatinskoj» Kr. 8.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 10 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbroju, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema prilične pretplate, biti će povraćena. — Pretplate se šalju poštanskim nuputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šaljati «Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru».

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Metěž u Rusiji.

Izjave ministra rata o stanju vojske.

PETROGRAD, 22. U svom ekspoziciji o položaju vojske, držanom u egzekutivnom odboru radničkog i vojničkoga vijeća, rekao je ministar rata general Verševskij, da su dva puta moguća, kojima se može provesti regeneracija vojske. Prvi da se sastoji u krvavim represivnim mjerama, a drugi u tom, da se u mase vojske ucijepi sveta ideja stega. Prvi put bijaše onaj generalisimusa Kornijlova. Bijaše to krivi i opasni put, jer sadašnja vojska predstavlja čitav narod u oružju. Onim drugim putem zaključio sam ja u Moskvi, te sam na njem postigao izvrsnih rezultata. Ja ću ga na svim frontama i u unutrašnjosti zemlje pretvoriti u čin. Ministar rata konstatova zatim, da je Kornijolovljeva pustolovina nanovo naškodila odnosima među vojnicima i njihovim zapovjednicima. Da se ti odnosi opet uspostave, da je vlada odlučila izmijeniti drugim svakog zapovjednika, koji ne uživa povjerenja svojih četa, nezavisno od njihovog čina, dakako pretpostavivši, da su vještji vogaenju vojničkih operacija i da se ne može sumnjati o njihovim političkim nazorima. Ministar rata nastavi zatim, da poglavica glavnog štaba Aleksejev ne može ostati na svom mjestu, jer da ne razumije psihi današnjeg vojnika. Glavni stan će se reformisati. Drugi veoma važni problem je sniženje efektivnog stanja vojske, koje broj ne odgovara gospodarstvenim snagama zemlje. Naš narod — reče ministar rata — ne može nositi tereta tolike vojske na svojim ramenima. Razlog tome je kriva tehnička konstrukcija. Faktično da stoji samo jedna desetica mobilizovanih na fronti, dok se 9/10 nalazi u unutrašnjosti zemlje te proždire neizmjerne svote za uzdržavanje. Vlada da je stoga zaključila efektivno stanje raznih vojničkih organizacija sniziti na jednu trećinu, ne dirajući ipak u broj aktivnih vojnika niti u broj topova i pušanih strojeva.

Promjene u ruskom ministarstvu.

PETROGRAD, 22. Vijest Agencije. Naredbom privremene vlade ministar pošta i telegrafa Nikitin imenovan je za ministra unutrašnjih posala, a pridržavac svoju listnicu.

Aleksejev odstupio.

PETROGRAD, 23. Prema vijestima listova odstupio je general Aleksejev sa svog mjesta kao poglavica glavnog štaba, pošto je Kerenski ustrojao kod svog zahtjeva, da se uklone svi časnici iz glavnog štaba o kojima se sumnja, da su učestvovali u Kornijolovljevu pokretu, ne uzimajući nikakvog obzira na to, da je teško nadoknaditi ih iskusnim časnicima. Na mjesto Aleksejeva imenovan je poglavicom glavnog štaba general Ceremitov prijašnji zapovjednik jugozapadne fronte.

Težnje glavnih stranaka u Rusiji.

AMSTERDAM, 23. «Nieuwe Rotterdamsche Courant» piše: Do vijestima «Daily Telegraf» iz

U Bosni među čeragašima.

U Bosni su tri fele cigana: naši domaći cigani, čančari i kotlari. Prvi su se odomili, čine zasebne mahale, ili su izmiješani sa ostalim stanovnicima varoši i sela. Vjere su muslimanske («sitna vjera»), pa ponekoki i žene kriju («uhvatila je muka kao ciganku u feredži»); ima ih hadžija i hafiza (u Trebinju). Većinom su kovači, a bave se i drugim zanatima, pa ih ima i trgovaca. U inađu i područljivo zovu ih «firaunina» (firaunin, firaunka, firaunce), a sami se zovu «romiči» (romič, romulja). — Drugi su u Bosni, nekoki odomljeni i bave se kalajdžilikom (čipulici kod Bugojna), no većinom su bez kuća; prebivaju ljeti pod čeragama, zimi u zemunicama (ili unajmljenim kućama) blizu jehovih šuma, gdje prave čanke i drugo drveno posugje i nekoje orugje (vretena i t. d.), po čemu ih i zovu «čančari». Podrijetlom su Rumuni i sami se nazivaju «Karavalsina» (oni oko Rogatice — «Ludari»); megjusobni im je jezik rumunjski. Vjere su pravoslavne i većinom su primili od Srba i slave «krzna imena» raznih godova (a ne jedino su Petku). — Treći su skitnice — «gurbeti» nazvani, a i «čeragaši», jer stanuju pod čeragama (čēr — kuća), i «kotlari», jer krpe i kalajdžavaju kotlove i drugo bakreno posugje, a po svojim ženama «faletari», jer one faletaju — kazuju sreću drugome. Priznaju se muslimanima, a sebe zovu «rom» (rom — čovjek, romale — ljudi; rom — žena, rdmnjā — žene). — I ako su drugi (čančari) u načinu života prelaz od ovih (gurbeta), od prvih se dosta razilaze, te su prvi odojivši se od gurbeta i nastanivši se (nekoki prije, nekoki kasnije) izgubili većinom i zasukane crte lica, žilavost, donekle i crnprastost (valjda ukrštajem). Izgubili su mnogi i jezik (davno odojveni i odomljeni), te su

Detrograda u ovoj se sedmici bije boj između glavnih struja revolucije. Bolševiki drže, da je prije nego nužno dokončati rat. Oni kažu da, ako se rat ima nastaviti, trebalo bi imati jaku vladu, koja bi, kako se već razumije, morala biti protirevolucionarna. Radi toga oni traže socijalističku vladu i nek se odmah sklopi primirje. Dredstavnici krajnih mišljenja drugih pravaca kažu: Radnička i vojnička vijeća stvorila su haos u zemlji te ugrožavaju položaj Rusije kao velike vlasti. Mi moramo dalje ratovati te u ovu svrhu uspostaviti stegu; ali to može učiniti jedino diktatura.

Između ovijeh najskrajnijeh skupina stoje srednje stranke, koje su za koalicijsku vladu.

«Daily News» javlja iz Petrograda: Demokratska konferencija, koja će se sastati u ponedjeljak, predložice, ako se odluči protiv koalicijske vlade, socijalističko ministarstvo, za koje je već gotov popis ministara.

Prilike u Finskoj. Vojnici ubili oficire.

Promjene u diplomaciji i generalnom štabu.

STOCKHOLM, 23. Javljaju iz Wgborga, da su vojnici iznova pobjegli oficire. Detogradske novine traže neka se odašlje kaznena ekspedicija. Do «Birševa Vjedomosti» finski socijalni demokrate namjeravaju izdati proglas na Evropu, u kojemu bi zahtijevali, da se Finska otcijepi od Rusije. Između Kerenskoga i nekadašnjeg ministra Černa nastao je spor. Černe prebacuje Kerenskome da hirovito udara sad desno sad lijevo.

Stohovjec imenovan bi se za poklisara kod Cententnih vlasti, po svoj prilici u Londonu.

Detrogradske večernje novine javljaju: General Dubkonin, poglavica generalnog štaba zapadne fronte, imenovan je za poglavicu generalnog štaba vrhovnog zapovjednika.

Cententne izmišljotine o Južnim Slavenima.

BEČ, 25. Novine pišu: U nastojanju da zarvaraju svijet da se južni Slaveni bore, tobože, protiv svoje volje za Monarhiju i da čeznu za Karagorgjevičevom dinastijom ili za talijanskim jarmom, Ententa je proturila u svijet svakojakih kleveta na našu junačku bosansku pješadiju.

Do njenog štampa prva bi se bosanska pješadijska pukovnija bila predala skupa sa oficirima Rumunjima na fronti na Očni, te bi bila izrazila želju, da je se uvrsti u jugoslavenski dobrovoljački zbor u Rusiji. Ta pukovnija nije se nikad našla prema Rumunijama. U svojoj kratkoj ofenzivi početkom jula, Rusi su probili jedno krilo te pukovnije, ali je ova namah zauzela poziciju na boku, te ustavila ruski napad, premda je jedan nje dio bio zaokružen a pojedini momci, poslije ljuta boja, razoružani.

im samo pojedine riječi zaostale — većinom iskvarene (Trebinje), dok su ga neki zadržali (Sarajevo) — nebaovo odvojeni od čeragaša, ili češće s njima što dolaze u doticaj. Izgubili su i primitivnost, koja je kod gurbeta i s koje su ovi i najinteresantniji, pa se prvi i ne smatraju odvojenim od kotlara, koje drže «nečistim» — upravo kao i Turci njih (firaune), gdje bi trebao utri od 40 drama kamen na čišćenje svoga tijela, koji bi došao u snošaj sa firaunkom.

Prama tome — i ako kod nas razlikuju tri fele — samo su dvije vrste cigana: turski i rumunjski, od kojih svaka vrsta ima svoju podvrstu — nastanjenje, a to su četiri fele. Od sve te četiri fele mene su osobito zanimali i sebi privlačili gurbeti i evo nekoliko riječi o njima — «e romendār» (o ljudima), kako oni sebe nazivaju.

Kotlari su azijskog podrijetla. Većinom su osrednjeg rasta, sunhovanji, zasukanih crta, žilavi i crnprasti. Okretni su i lukavi, osobito ženske. Vesele su čudi, u inađu ljuti i velike ubojice. Za vrijeme rusko-japanskog rata veselili su se pobjedama japanskim pravaci ferati i ponoseći se imenom japanskim, govoreći — da su im to braća, jer su i oni iz Japana. Rekoše mi — «Čitalo se u novinama: «Čala mađara!» (Uđri, ne boj se!), a to je naša riječ. Vole oružje i pomno ga kriju od vlasti. Ali kada se posvajaju i potuku se — uz kamenje, sohe, pune torbe halata — zablješće noževi, puške i revolveri. Tuku se nemilice i upravo katilski — ne štedeći ni žena, ni djece.

Vole pjesmu i igru — pri čemu su vrlo okretni, a cigančad već izmalena počmu proseći igrati. Vole i lijepo, bogato okićeno starinsko odijelo, i ako hoće poderani, a djeca skoro gola. Svečano se obuku o svadbama i fefericima. Obično nose odijelo, kakvo isprose, stajaje kupuju.

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Boj na Soči.

Izveštaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 22. Službeno se javlja:

22. septembra 1917.

Talijansko bojište:

Stanje se nije izmijenilo.

BEČ, 23. Službeno se javlja:

23. septembra 1917.

Talijansko bojište:

Južni dio Bainsičke visoravni i brdo Sv. Gabrijel stajali su pod življom artiljerijskom vatrom.

BEČ, 24. Službeno se javlja:

24. septembra 1917.

Talijansko bojište:

Stanje nepromijenjeno.

Doglavica generalnog štaba.

Ostali izveštaji austr. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 22., 23., i 24. septembra nalaze se u «Objavitelju Dalmatinskomu».

Poostreni podmornički rat. Potopljene lagje.

BERLIN, 22. Wolff Bureau. U mjesecu augustu potopljeno je ratnim mjerama sredšnjih vlasti svega 808.000 trgovačkih nečistih tona. Od početka neograničenog podmorničkog ratovanja potopljeno je 6.303.000 nečistih tona.

BERLIN, 24. Novi uspjesi podmornica: oblo 33.000 nečistih tona.

Potopljen engleski razbijač.

LONDON, 24. Admiralstvo javlja: Engleski razbijač ulazeći u Kanal, bi potopljen od njemačke podmornice. 50 se ljudi od posade spasilo.

Izveštaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 24. Glavni stan, 23. septembra:

Na fronti u Eufratu naše su čete izvele nagli napad na neprijateljski pješadijski bataljon, koji se bio otisnuo naprijed i koji u trosatnom boju bi sasvim uništen. Ostaci, koji su bježali, skočiše u rijeku, gdje su se utopili. Cijela oprema bataljona pade u naše ruke.

Na Kavkaskoj fronti patrolski bojevi nama u prilog.

Na ostalim frontama ništa znatno.

Izveštaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 23. Glavni stan, 22. septembra:

Maćedonska fronta:

Njemačke jurišne čete provalile su u neprijateljske opkope, i iznijele su zarobljenih Francuza

I ako su gurbeti vrlo okretni, muški su većinom u neku ruku kao trutovi, a ženske su im prave pčele radilice. One prose, faletaju i daju trave, — muški kalasijavaju, kuju i — dobro piju. Piju mastiku, pa i ženama daju — osobito o svadbama i fefericima. Duhani im je osobito drag, pa ga puše i žene i djeca. Puše većinom na čibuke.

Žene se i udaju mlade, a svadbe čine u putu. Djevojke sebi kupuju, žene trampivaju i u igri gube. Putuju cijeloga ljeta po selima i varošima proseći i varajući narod — osobito seoski. Mnogi pod jesen žnju ruž i prodavaju ga, a neki kominjaju kukuruz pod naočnicu. Na pitanje — što se ne smire i ne nastane se, te ne obragjavaju zemlju, rekoše mi — da im je ovako bolje!

Rečeno je, da su gurbeti muslimanske vjere, ali su to samo po imenu. Oni su bez vjere, samo nose «turska imena» i kunu se «turskom vjerom». Pijući u Čajnicu iz ramazan kavu pred Sinanbegovom džamijom, upitam ih:

— «Šta je to?! Zar ne postite?»

— «E, znaš, gospodine!» zagrajaše oni, — «mi nijesmo pravi Turci. Mi smo pola-Turci, pa imamo pola ramazana. — Znaš — mi smo prevareni. Mi smo imali hazreti Pengu, a Turci hazreti Aliju. Jednom se potiče i hazreti Alija prevari našega hazreti Pengu i ostavi ga u pola puta. Stoga se i zove naš «razlet» Penga i mi pola-Turci!»

(Turci ih zovu cigane «bučuk millet» i vele: «Bog

!) Neki Gijuro Pecelj iz Rankovaca kod Ljubinja, turskoga je vremena kovao novce, pa su mu odsjekli ruke i on ode među gurbete. Pozvao se Hamza i postao je ceribaša. Njegov je sin sadanji ceribaša Ago Pecelj (Čajniče) koji ljeti putuje sa svojom «vojskom» — kako ih on zove — a zimuje u Stocu, gdje ima imanje. Njemu se dopada čeragaški život, a jamačno i njegovu se ocu dopada.

i Talijanaca. U okolici Moglene neprijateljski izvidnički odjeljci bjehu uzbijeni. Uostalom ništa važno.

SOFIJA, 24. Glavni stan, 23. septembra.

Maćedonska fronta:

Na istoku od Černe uspjehna preduzeća naših izvidničkih odjeljaka. Na jugu od Doirana prilično živahna artiljerijska vatra.

Rumunjska fronta:

Neprijateljske izvidničke čete, koje su nastojale da se primaknu našoj obali kod Tulcee, bjehu rastjerane.

UGARSKA-HRVATSKA.

Izjava ugarskog ministra predsjednika d.ra Wekerlea o pripojenju Dalmacije.

Javljaju iz Budimpešte, 23.: Povodom napada, kojima je ministar predsjednik dr. Wekerle bio izložen u austrijskoj štampi radi svoje izjave u programnom govoru o pripojenju Dalmacije Hrvatskoj i Slavoniji, saznaje «Dester Lloyd» od ličnosti, koja stoji blizu ministru predsjedniku ovo:

«Ministar predsjednik dr. Wekerle saznao je sa iznenagjenjem o tim napadima; ta zar ne jamče pravne aspiracije Ugarske na Dalmaciju ugarski i hrvatski zakoni? One su sadržane i u nazivu bana Hrvatske, Slavonije i Dalmacije i u prvom redu u svečanog zakletvi, koju je Njegovo Veličanstvo položilo kod krunidbe. Pitanje ponovnog pripojenja Dalmacije nije sad po prvi put predmetom vladinih izjava. Ono je bilo od 1867. sadržano u svakom gotovo programnom govoru ugarskih ministara predsjednika. Iz izjave ministra predsjednika d.ra Wekerlea može se puno više vidjeti, da je sveo na zakoniti temelj dalekosežne jugoslavenske aspiracije, da je dao izražaja zakonskom načelu i da je zakonsku podlogu respektirao. Tim je povukao granicu jugoslavenskim zahtjevima na austrijska područja kao i na područje Bosne i Hercegovine. Ovom prilikom moramo na to podsjetiti, da je ovo pitanje izbilo i za vlade ministra predsjednika baruna Becka. Tada je on izjavio pred austrijskim parlamentom, da ne će bez suradnje austrijskog zakonodavstva uslijediti nikakva promjena austrijskog državnog područja, niti glede Dalmacije niti glede kod drugog područja. Ovo pravno stajalište postoji i sad, pa ugarskoj vladi nije ni padalo na um, da uzme stajalište protivno. I baš tjem što je ministar predsjednik izjavio onu stavku u svojem programnom govoru, spriječio je i u Austriji toliko perhorrescirano umješavanje u unutrašnje političke prilike druge države.

Desreća u ugljeniku.

BUDIMPEŠTA, 22. U Lupenjskom ugljeniku došlo je, uslijed neopreznog bacanja jedne goruće žigice, do eksplozije, 59 je osoba ubijeno, 5 teško ranjeno i 56 lako. Materijalna šteta nije znatna.

je stvorio na svijetu jetmišiči bučuk millet?) i ono «pola» su cigani.)

I ako ih nijesam nikada vidio, niti da klanfaju, niti da poste, opet su u Čajnicu imali svoga hođu Kurđiju (a sada nekoga Salka iz Bezujna kod Čajniča). On im je mrtve opremao i sahranjivao, koji bi tamo umrli, dok bi ostale, većinom u putu pomrle, sami bez hođe kopali, — čuvajući se, da ih pri tome niko ne spazi, a u hitnji bi lešinu i u trnje zatrpali i pobjegli. Stoga naš svijet drži, da gurbeti jedu svoje mrtve, jer im se ne zna za groblje. U ovome ih utrvjgava i to, što gurbeti svaku crkotinu i pogan, pa i pokrepali i zakopani hajvan iz zemlje vađe i jedu. (Neke su godine u Trebinju na Kličanju potrovali mostačka goveda i pokrepala pojele.) Naigje li na ovaku pogan i vodi li na zemlji, radošno je dokopa vičuci: «Aki mandže mas!» (Evo mi mesa!)

Djecu sunete, ali i to vrlo rijetko — to čine imućniji; a pri ženitbi kadja im daje uzunnamu, nakon čega ih hođu vjenčava. Kada ih je pri vjenčanju Agove kćeri Hasibe u Gacku upitao hođu Zametica:

— «U koliko je vjenčavate?»

— «U torbu i tojagu!» poviču gurbeti.

— «To ne more bit!» poviče Zametica, naljuti se, poturi kalem i čage i hñede ih otjerati.

Na razlaganje Salih ef. Tanovića, pristanu gurbeti na 21 forint, kad im on reče, — da ne trebaju to dati, no neka se samo po zakonu napiše.

Bog je «dol» i «devlešće». On je svemoguć, pa je i njihovom hazreti Hurti bio dao moć, pa je lijuci vođu u rešetio pravio kišu, tukući u bubanj

?) Ovdje se može razumjevati «sedamdeset i dvije i po vjere», no «milet» znači narod.

DALMATINSKE VIJESTI

Previšnja odlikovanja.

Njegovo se ces. i kralj. Apostolsko Veličanstvo premilostivo udostojilo, previšnjim rješenjem 8 septembra o. g. podijeliti: *ratni krst za građanske zasluge trećeg razreda*: dr. Silviju Bulatu, opć. liječniku u Sinju, dr. Dušanu Ivetiću, opć. liječniku u Drnišu, dr. Matu Jurakoviću, opć. liječniku u Makarskoj, dr. Ivanu Nazoru, praktičnom liječniku u Supetru, dr. Gaji Paladini, opć. liječniku u Trogiru, dr. Vladimiru Podgradsky, opć. liječniku u Kninu i dr. Jurju Rossignoli, opć. liječniku u Trogiru.

Njegovo se ces. i kralj. Apostolsko Veličanstvo previšnjim rješenjem 3. augusta o. g. premilostivo udostojilo podijeliti u priznanje izvršne i poštovne službe u pomorskom ratnom prometu

zlatni krst za zasluge s krunom na vrpici kolajne za hrabrost kapetanu velike obalne plovidbe Ivanu Vuškoviću;

zlatni krst za zasluge na vrpici kolajne za hrabrost prvom mašinisti Alfredu Hackeru i časniku palube Simi Magašu;

srebrni krst za zasluge s krunom na vrpici kolajne za hrabrost palubnom prvom mornaru Antunu Vrščiću;

srebrni krst za zasluge na vrpici kolajne za hrabrost drugom mašinisti Josipu Bormi.

Njegovo se ces. i k. Apostolsko Veličanstvo premilostivo udostojilo udfjeliti, u priznanje izv. snog službovanja u ratu, višem respicientu fin. straže Petru Krsnčiću i naslovnom višem respicientu fin. straže Matu Vukorepu, u području zemaljskog ravnateljstva financije za Dalmaciju, srebrni križ za zasluge s krunom na traku kolajne za hrabrost.

Vojna odlikovanja.

Njegovo se ces. i kralj. Apostolsko Veličanstvo premilostivo udostojilo podijeliti u priznanje hrabra držanja pred neprijateljem *vojnički krst za zasluge trećeg razreda* prič. natpor. Franu Zupančiću i Marku Bajuku, od 22. pjes. pukov.

Srebrni pir preuzvišenog gosp. Namjesnika grofa Attensa.

Na 17. o. m. u svome dvorcu u Krasicama, kod Zelečeve u Moravskoj, preuzvišeni je gosp. Namjesnik grof Attens, u tjesnom obiteljskom kolu, proslavio svoj srebrni pir sa plemenitom gospođom Anom, rodom Kammel von Hardegger, s kojom je lijep porod izrodio: petero djece, koja su mu na radost i utjehu, a stariji sinovi već na diku i ponos. Ovom se njegovom veselju cijela naša zemlja iskreno pridružuje, te mu iz svega srca čestita: Dao Bog da u zdravlju, u zadovoljstvu i veselju sa svima svojim, dočeka i proslavi i zlatni pir.

Visoki Gosti u Dubrovniku.

Pišu nam iz Dubrovnika, 20. o. m. Ijučer popodne, posebnim vozom stiže do stanice Ustokopje, na raskršću «Ivanica-Brgat» P. P. zapovijedajući general Stjepan pl. Sarkotić sa pratnjom. Na željezničkoj stanici u Gružu dočekale su isti voz, u kome bijahu supruga visokog gosta sa jednim sinom, prestavnici vojničke vlasti i namjest. savjetnik dr. Renkin, općin. upravitelj, gosp. Cega i minist. savjetnik, gosp. Svoboda. Zapovijedajući general bijaše ostao kod obalnog zapovjednika Njegove Visosti nadvojvode od Bragance na Brgatu, odakle su zajedno sišli do u Gružu i večerali u posebnim kolima na željez. stanici. Jutros je visoki gost ispicirao obalne posade, a večeras kreće dalje s istom pratnjom.

Imenovanje.

Ministarstvo trgovine imenovalo je poštanskog pristava Josipa Marasa u Zadru poštanskim pomoćnikom.

Obavijesni ured za civilne osobe u inozemstvu.

U ovo zadnje doba, osobito otkada je obustavljen poštanski promet s Amerikom, učestaju sve to više na Ministarstvu izvanjskih posala molbe privatnika, kako bi preko njega dobili vijesti o boravljenju i o prilikama civilnih osoba koje se nalaze u saveznim, neutralnim i neprijateljskim zemljama, ili da se tim osobama, koja vijest isporuči.

Da im povolji što brže i bolje Ministarstvo izvanjskih posala osnovalo je osobiti odio: «*Auskunftsstelle über Zivilpersonen im Ausland*» (A. Z. A.) «Obavijesni ured za civilne osobe u inozemstvu» koji ima svoje sjelo u Beču I. Ebendorferstrasse 3.

pravo grmljavinu. Tada su oni (romale) i najsretnije i najzadovoljnije živjeli. Ali se s take moći hazreti Hurta pohasi, usprotivi se Bogu i najposlije stane na Boga i pucati, pa ga on uništi i cigani se razaspu po svijetu i stanu prositi.

O svojoj starijoj vjeri vrlo malo pripovijedaju. Rekoše mi, da su imali svoje stare knjige i svoje pismo. ali su sve izgubili. Ko bi im to našao — vele — dobro bi mu platili. O Firaunu mi ne rekoše ništa i ako u nas uopće turske cigane — kako je već spomenuto — zovu Firaunima (Firaunke). Da se pod obim imenom ne krije hazreti Hurta, jer ovoga nijesam čuo da narod spominje, dočim uz čekić (čokano) čuo sam da im psuju i počim.

Turbeti nemaju stalnih kuća i ako su stalno privezani pojedini kotarovima. Oni su zimi u svome kotaru, a ljeti se razaspu. Žive i putuju u grupama. Broje se po čergama, a svakoj je grupi starješina ceribaša, koji ih zastupa i kod vlasti. On je poštovan i izgleda, kao da je čast ceribaše prelazila sa oca na sina. Tako je bar u čajničkih gurbeta, gdje je po smrti Hamzinov postao mu sin Ago ceribašom. No sada su samo dva ceribaše, i vele, da se ceribaša bira po svojoj vrijednosti. Ceribaši plaća svaka čerga godišnje po 2 K kao svome starješini.

Kao što je rečeno, čergaši zimuju u svome kotaru. Biraju prisojna, šumovita mjesta. Tu kopaju i grade sebi zimske stanove. To su jame natkrite drvijem i busenjem. Iskopaju za 1 m i više duboke, obilate u pravougaonik (rjegje ovalno) jame; u okolo dužinom i širinom zatuku u zemlju kolje, opletu ga prućem kao ljese i oblijepe zemljom i balebom. Na ovo dignu šljeme i natkriju ukoso s

Od sad ovaj će ured opremati ove posle; ali u prometu sa Španjolskom, Meksikom, centralnom i južnom Amerikom moći će posredovati samo u slučajevima izvanredne važnosti, dok odašiljanje pisma ili poštanskih listovnica preko tog ureda neće biti nikako moguće.

Za saobraćaj austrijskih i ugarskih državljana i bosno-hercegovačkih pripadnika s osobama koje se nalaze u pograničnim krajevima na jugozapadu monarhije, zaposjednutim od neprijatelja, ili su otuđ bile silom oduzete, skrbit će se kao i dosad «*Ge-meinsames Zentralnachweisebureau, Auskunftsstelle für Kriegsgefangene, Abt. L, Wien, I. Brandstätte 9*. Novce za austrijske i ugarske državljanke i bosno-hercegovačke pripadnike (civilne osobe) koji su zadržani od neprijatelja u inozemstvu, opremat će i dalje, uz dosadašnje obzire i ograničenja, ministarstvo izvanjskih posala (odno br. 6) Beč I. Ballhausplatz 2.

O bitnosti direktivnih cijena.

Ured za ispitivanje cijena u Zadru saopćuje nam ovo:

«Općinstvo, a uzajaj i novinstvo, kao da nije dobro poimilo upućivanje, što se navlaže dođaje svakome oglašavanju direktivnih cijena, u svrhu da bude svakome jasno, što imaju da one znače u svojoj bitnosti na razliku od maksimalnih cijena.

Svakome je dovoljno poznato, koje su prilike postepeno zavladale u trgovačkom prometu uslijed ekonomske ratne krize upogled probajnih cijena raznih potrebnih predmeta. Nastala je u trgovini takva rastrojnost, da se ni prodavalac ni kupac nijesu mogli više snaći pred pitanjem, što ima da vrijedi u javnome prometu kao pravedna i zakonom opravdana cijena. Ogrornne su kaznene posljedice prijetile proizvajaju i trgovcu sudom, ako bi oni pregonili cijene a da nijesu niti znali, do koje granice smiju da idu a da ne dođu u sukob sa zakonom. Kupac s druge strane, osim što su i za nj bile predviđene teške kazne, ako bi pregonio cijene u ponudi, nije poznavao mjere, do koje se kod pojedinih potrebnih predmeta smije od prilike ići a da ne bude štetan u kupovanju.

Na ustuk takvim nesređenim prilikama jednako neizvjesnih za prodavaoca i za kupca, uvela je cesarska naredba od 24. marca 1917. l. d. z. br. 131 *direktivne cijene*. Njihova je svrha, kako sama riječ kaže, da služe samo direktivom iili uputom svim zanimanim krugovima, među koje padaju i c. k. sudovi, koji su zvani da rasuđuju o tužbama radi prethranjanja tih cijena. Za to što one nijesu u svojoj bitnosti nego jeđna direktiva ili uputa, one nijesu po sebi kažnjive, a to ima da znači, da onaj što traži više ima da za taj čin nosi odgovornost pred sudom, ako bi ga tkogod s toga tužio što je više tražio. Direktivne su dakle cijene u svojoj bitnosti samo relativne cijene. Drugo su maksimalne cijene. One su apsolutne i nitko ne smije da ih prekorači, ni proizvajaj ni trgovac, uz inače kaznene posljedice predviđene zakonom. Jeđne pak i druge imaju to zajedničko, da se za njihovu djelovnost zahitjeva uz zgodan oblasni nadzor i sudjelovanje ili, da se to bolje tehnički izrazi kooperacija općinstva. Probitačnost ove nove uređbe očit iskaže iz ovđje u kratko istaknutoga, i svakome je dakle, kojemu je do toga, da uspiješno, a ne protivim, jađokupanjem, brani svoje interese i one općinstva od prebrzezanja prodavalaca, što traže višu cijenu nego li je ustanovljena direktivna cijena, da se potuži ili upravce sudu ili putem najbližeg stražarskog organa, a do suda je pak da rasuđi, da li i u koliko je prodavalac višim traženjem zaslužio tešku zakonom predviđenu kaznu.

Odlazak kontreadmirala Zaccaria.

Pišu iz Šibenika 21. Kontreadmiral gosp. Hugo Zaccaria jutros je otputovao parobrodom za Rijeku odakle će u Slavoniju u Novu Gradisku.

Pri odlasku sakupilo se, da se s njime oprosti, mnogo odlične gospođe, činovnika i časnika, podadmiral Schwarz, puk. Poltsch, biskup Pappafava, kan. Karadžole, nar. zast. Dr. Dulibić, opć. upravitelj Luger, odbornici Kulić i Jadronja, te više gospođa i mnogo naroda. «Šibenska glazba» dopratila ga je do parobrođa.

Gosp. Zaccaria rukovao se je sa svima. Sa parobrođa progovorio narodu hrvatski, da će mu ostati neizbrisiva uspomena na Šibenik i ovo pučanstvo, koje se uvijek iskazalo u svakoj prigodi prama njemu i obitelji, osobito prigodom smrti njegove djece. Završio je sa: «Živio Šibenik» i «Do vidova».

Odgovorio mu je g. Luger, zahvalivši mu na svemu što je učinio da pomogne i dođe u susret pučanstvu, zaželio mu svaku sreću i što skoriji povratak. Završio je sa «Živio podadmiral Zaccaria» na što su se svi odzvali.

obje strane sohama, opletu ih prućem, po čemu nabacaju lišće, zemlju i ozgor najposlije pobusaju. To su im «busare» ili kako ih oni zovu «burdelji». U njih se spušta niz dva do četiri u zemlju zasjeđena basamaka. U jeđnome zimuje po jeđna familija.

Na ovakim busarama nema otvora osim vrata, koja se zatvaraju ljesom, i na krovu bađže za izlaz dima, koju vrlo često začepljavaju krpama, — pa je pojmljivo, kako je u njima. Vatra lođa niže stepenica, da dim izlazi na vrata, ako je bađža zatvorena. U ovakoj busari pod Kozarom (kod Goražde), teško sam izdržao nekoliko časova, — spoppao me krupan znoj i uhvatila me nemoć. O Tripunju-đne mijenjaju busare.

Cergaši za živu glavu ne bi u istoj busari zanoćili u oči Tripunju-đne. Već prije toga brinu se za nove busare i u oči Tripunja-đne sele u njih. Vele: «I megđe se na Tripunju-đan probuđi i prevrće». — Ako koji nemaju nove busare, noćit će na otvorenoj pođini, a neće nikako zanoćiti u dojakosnoj.

Pred busarom vrlo je rijetko opletana štala za konja ili magarca. Cergaši — a mnogi i nastanjeni cigani (Sarajevo) — prodaju u jesen hajvan, da ih ne bi hranili zimi i oko njih se mućili bez štala. U proljeće ponovo kupuju — imaju paše gdje god panu s čergama, a tada su im i potrebiti za prenašanje čerđe i priljaga.

U potonje vrijeme mnogi i ne prave busare, nego — kao i čančari — najme sobe u hanovima i u njima prezime, proseći po okolici. Vele, da im je ovako ugodnije, nego u zemunicama (burdeljima).

O Gjurgjevu đne razilaze se sa zimovišta. (Slijedi).

Decesso.

Da acuto morbo viscerale stremata, si spense serenamente domenica mattina la signora Attilia Smirich, nata contessa Spinada de Cattaneis, consorte al membro dell'istituto archeologico, direttore del museo di San Donato, professore Giovanni Smirich, cui fu per lunghi anni amorosa compagna consolatrice, madre provvida affettuosissima ai suoi figli.

Le migliori doti del cuore e dell'intelletto ornavano la buona e gentile signora e le cattivavano la stima e la simpatia di quanti avevano la sorte di conoscerla, onde la sua morte fu appresa con viva pena da tutti, e la partecipazione al dolore acerbissimo del consorte, dei figli e degli altri parenti fu assai notevole, e si manifestò particolarmente ai suoi funerali, seguiti ieri mattina con intervento numeroso di rappresentanti delle autorità e di ogni ordine di cittadini.

Esprimiamo all'esimio professore Smirich, ai figli ed agli altri congiunti le nostre più sentite condoglianze per tanta perdita.

Čitulja.

U Dubrovniku umro je obrtnik i trgovac gosp. Marko Mitrović u 63. godini. Pokojnik je bio nekada član trgov. obrtničke komore, vijećnik općine, delegat na želj. vijeće u Beču.

Pokoj mu vječni, a ucviljenoj obitelji i naše saučesće.

Poštanske vijesti.

U Bukovini su nanovo preuzeli:

1. Obični listovni saobraćaj poštanski uredi Alt-Zuczka, Koltzman, Michalczek, Nepolokontz i Putna.

2. Listovni saobraćaj, uključno preporučene listovne pošiljke, poštanski uredi: Kirilbaba, Czuđyn i Fundul-Moldovi.

3. Listovni i novčani saobraćaj poštanski uredi: Czernowitz I, Falken, Jakobeny, Pojanastampi, Wiznitz a/Cz. (samo saobraćaj vrijednostnih pisama) i Zastawa.

4. Poštanski uredi Czernowitz I, Czuđyn i Falken paketni saobraćaj u ograničenom opsegu, najviša težina 5 kg. dimenzija 60 cm u svakom smjeru bez oznake vrijednosti. Opsežni, hitni i žurni paketi nijesu pripušteni.

U zaposjednutom području Srbije bili su otvoreni privatnom poštanskom saobraćaju c. i. k. etapni poštanski uredi II. razreda Kamenica (Kreis Vukovar), Velika Plana i Veliko Orašje.

U poštanskom saobraćaju sa gori navedenim etapnim poštanskim uredima pripuštene su:

- a) pri pređaji: poštanske dopisnice, otvorena pisma, tiskanice (novine) i ogledi robe.
- b) pri razđaji: poštanske dopisnice, pisma, tiskanice (novine), ogledi robe, te paketi bez označene vrijednosti do najviše težine od 5 kg.

„Za Boga i za Cara.“

Akcija profice Ter. Thun-Thun za dalmatinske invalide. 61. popis prinosna.

30 Kr.: Amir Felagić trg. Ercegovni, Marko Karaman veleposj. Motor, Niko Kažanegra trg. Pastrović, Frano Lukšić načeln. Spič (s prvim prinosom slupa 35 K.), Dušan Prčinović veletrž. Ercegovni, Tođor Prčinović trg. Ercegovni, Braća Prnjat trg. Ercegovni, Gjuro Staničić trg. Ercegovni; 5 Kr.: Don (Mate) Luketa župn. Dodgradje, Kostjo Neumayer zubar Zadar (s prvim prinosom skupa 15 K.).

S prijašnjim popisima ukupno Kr. 50.459.05.

Zanimivo otkriće na polju proučavanja naše narodne poezije.

O. Stjepan Grčić, župnik u Potravlju kod Sinja (Dalmacija), otkrio je neđavno između svojih župljana starca od 73 god., koji umije na izust kazivati do 80.000 stihova naše narodne poezije većinom junačke, koje se pjevaju po sjevernoj i srednjoj Dalmaciji i tim dostignuo rekord guslara pjevača. Grčić pokupio je do sada iz usta tog našeg narodnog pjevača do trideset hiljada stihova, između kojih ima i još nikad objelodanjenih pjesama. Uspoređujući već poznate narodne pjesme, koje je čuo od starca pjevača, naišao je na mnoge interesantne varijante, koje nam dokazuju obilje naše narodne poezije. Kad bi i ostali naši svećenici i učitelji, koji su u neposrednom doticaju sa narodom, slijedili hvalevrijedan primjer O. Stjepana Grčića, koliko bi se još moglo otkriti sakrivenog narodnog blaga, koje se malo po malo gubi i iščezava, baš radi indolencije i neshvaćanja onih, koji su u prvom redu pozvani da nam to blago sačuvaju. Dobro bi bilo — piše «Obzor» — da bi se naša «Matica» zainteresovala za stvar i delegirala kojega od naših stručnjaka, da u dogovoru sa o. Grčićem sakupi čitavo obilje narodne poezije ovog starca pjevača, da nam to blago ne ode izgubljeno.

Razvoj naše glazbe.

Čitamo u zagrebačkim «Narodnim Novinama»: Čini se, da će ova sezona mnogo življe unaprediti domači naš glazbeni život, donijeti nova radosna iznenađenja. Kompozitori naši: Petar Konjović i Antun Dobronić upoznati će zagrebačku publiku s nizom novih kompozicija. Kako nas izvješćuju, dat će g. Konjović, večer pjesama: «Nova naša lirika» s gđjom Strozzi i gosp. Pečićem, večer zbornih i večer orkestralnih kompozicija. G. Ante Dobronić pak svoju kompoziciju večer i večer pjesama, opet s gđjom Strozzi i g. Pečićem. To je pojava ne samo senzaciona, nego nadasve utješna.

Iskaz

prinosu stiglih «dalm. pokr. uređu c. k. austr. zaklade za ratne udovice i siročad te skrbi za djecu i mladež» u Zadru, za svrhe pripomaganja udovic i siroču poginulih ratnika:

Makarska, c. k. uprava kontrolnog kotara financijske straže, sakupljeno između činovnika i namještenika za Crveni Križ i za siročad palih na bojnopolju, za mjesec srpanj 1917: K 110, polovica za siročad: K 55.

Stankovci, nađučitelj Škalco Šimun, sakupljeno od pučke škole na počast uspomene blagopok. O. Jure Samca kr. 73:10, doprinješe: po kr. 10 Skračić O. Ante, Čačić Nikola. — po kr. 5 Perković O. Šimun, Čorić don Marko, Kovačević O. Lovre, Dorčić don Ive, Bolani O. Bone, — Čačić Matija kr. 2:50, — po kr. 2 Škeljo Stjepan, Perica Ivanica p. Tome,

— po kr. 1:50 Berak don Ive, obitelj Škalco, Vunić (Marta — po kr. 1 Slavica O. Šimun, Dubravica Blaž, Miletić Marko, Marić Nikola Šimin, Miletić Mate — po p. 50 Škalco Klomimir, učitelj, Jurišić Vinko pošt. majstor, Jurišić Anka, Miletić Blaž, Pelečić Dume, Miletić Ivan, Dubravica Božica, Dubravica Ivanica, Rajner Perica, Dubravica Ivan, Miletić Musić (Mate, Miletić Matija, Miletić Kaja Markova, Miletić Maša p. Luke, Miletić Cvita z. Božina, Morić Čupin Bare, Morić Ilija, Morić Nikola, Pelajić Mijat, Morić Nikola, Klarić Pavao, Klarić Anselmo, Miletić Ivanica Ilijina, Morić Ivanica Matina, — Morić (Mate) p. 10.

Silba, Lovrović don Josjo, umirovljeni župnik, da počasti uspomenu blagopok. Mat. Depingente u Zadru, K 5.

KNJIŽEVNOST.

Djela Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.

Akademiji dolaze uputi s mnogo strana, da li se još prodavaju dosadašnja njezina izdanja uz snižene cijene. Akademija javlja, da će se do dalje odredbe prodavati uz snižene cijene i u napredak pojedine serije i to: Rad svih triju razreda (za 216 svezaka) za K 307.75. Rad histor.-filol. i filoz.-jurid. (153 sv.) za K 261. Rad mat.-prir. (121 sv.) za K 229.60. Rječnik hrv. ili srp. jezika (34 sv.) za K 84. Pravno povjesni rječnik (6 svez.) za K 19.20. Monumenta historica (39 sv.) za K 144.60. Monumenta juridica (10 sv.) za K 46.20. Codex diplomaticus (13 svez.) za K 75. Starine (35 sv.) za K 61.75. «Stare pisce hrvatske» (23 svez.) za K 57.50. Gradja za povijest hrv. knjiženosti (8 svez.) za K 21.80. Zbornik za narodni život i običaje juž. Slav. (22 knji.) za K 63.60. Ljetopis Akademije (31 sv.) K 44.24. Sva posebna «Djela» (45 svez.) za K 173.20. Djela histor. filol. i filoz. jurid. za K 120.90. Djela mat. prir. (13 sv.) za K 87. Prirodoslovna istraž. Hrv. i Slav. (10 sv.) za K 19.20. Izvješća o raspravama mat. prir. razreda (7 sv.) za K 17.10.

Sva izdanja do uključivo 2. serije za 1916. dobivaju se uz cijenu od K 1098.25. Naruđbe prima akademija; novac se šalje unaprijed ili se knjige otpremaju pouzecom. Pojedine knjige prodaje akad. knjižara S. Kugli, Ilica br. 30, po knjižarskoj cijeni.

Dosadašnja pretplata ne postoji više. Pogledom na nabavu knjiga za g. 1917. koje će biti skoro doštampane, bit će svi dosadašnji pretplatnici napose pismeno upozoreni.

RAZLIČITE VIJESTI

Osterreich-ungarische Kriegskorrespondenz.

Izašla su tu skoro dva nova (65 i 66) broja ovog izdanja stana ratne štampe. Između ostaloga donosi 65 broj članke o američkim mjenama protiv sjevero-evropskih neutralnih država, o Koveiu, o bojevima 86. pješadijske pukovnije protiv Rusa na visovima kod Worobijowke, 66 broj donosi zanimljivi prikaz rada c. i. k. dunavske flotile. Opisuje se akcije monitora od početka rata u julu 1914 pa do uzmarka iz Beograda. I za toga su monitori marljivo radili i neprijatelja neprekidno smetali i zadavali mu mnogo jada. Kod prelaza maršala Machensena i Kövessove vojske preko Dunava u oktobru 1915. počimila je dunavska montorska flotila izvršnih usluga i dobila za to od sviju vrhovnih zapovjedništva odlično priznanje. Iza pobjede nad Srbijom čuvala je flotila Dunav tako da je uvijek bio slobodan za transporte u Tarsku i Bugarsku, a jeđno je drugi tok rijeke štitala od eventualnih ruskih upada. Monitori su dobro opažali spremanje prividno nepristrane Rumunjske i za svaki se slučaj zaštitili i od novog neprijatelja, pa tako nije uspio ni nenadni rumunjski napadaj nakon navještaja rata — 67 broj ove edicije (od 13 septembra) donosi dva zanimljiva članka o bojevima na koti smrti 625 na talijanskoj fronti te o doživljajima jeđnog izvidničara na ruskoj fronti.

Ostvarenje hrvatskog medicinskog fakulteta.

«Liječnički Vjesnik» donosi vijest, da je društvo liječnika obavješteno, da su prve radnje za uređenje medicinskog fakulteta toliko napredovale kod vlade, da se opravdano može očekivati, da će ta davna želja i prava potreba hrvatskoga naroda biti skoro ispunjena.

Kako je Kina uništa u rat.

U Stockholm se je povratio iz Kine švedski misijonar August Berg, gdje je boravio 27 godina, pa je saopćio jeđnom zastupniku lista «Nea Dagligt Allehand», kako je Kina uništa u rat. Tu Berg veli, da je monarhistički pokret bio zapravo uperen protiv ratne stranke, koja je stajala pod vodstvom minist. pređsjednika Tuan Chi Schua, koji se je opet dočepao vlasti. (Monarhisti nišu htjeli rata, a u tom su za sobom imali prevlagujuću većinu naroda. Reklo se, da nema nikakva razloga, da Kina bude u neprijateljstvu s Djemačkom. Nije bila torpedirana niti jeđna jeđna kineska lagja niti je koji Kinez neđužno pretrpio kakove štete.

Pravi je razlog naviještenju rata taj, što Kina mora plaćati velike odštete svote radi bokerskog ustanka. A Engleska je među ostalim obećala izbaviti Kinu iz njezinih dugova, ako bude htjela ući u rat na strani ententinih vlasti. Osim toga su sipali kineskim vojgama lug u oči, kako će biti sjajan položaj Kine među velevaltima na svijetu. Ententa nije držala, da je svrši shodno gojiti propaganđu među pučanstvom, pošto je narod skroz prijatelj Nijemcima, a protiv rata, nego se je tim više propaganda ograničila na činovnike i parlamentske članove, a tu se je upotrijebilo običajno potkupljivanje, da se prevrte mišljenje u parlamentu. Nije bilo lako, natjerati Kinu u rat, a stari pređsjednik Li Yuan Hang bio je odlučno protiv rata.

Što se tiče značenja, što je Kina uništa u rat, u vojničkom pogledu, to je to značenje vrlo neznačajno. Kina nema ni novca ni izučeni vojnika. Topništvo je zastarjelo i propalo, a industrije skoro nikako i nema. Flote kina nije nikad ni imala. A valja imati pred očima i nutarnju pogibelj, koja drži voj-

sku privezanu u Kini. Ako bi možda kineska vojska prešla granicu Kine, onda bi mnogobrojne razboj-ričke rulje nasrnule na stanovništvo i počinile stra- hovito pustošenje.

ISKAZ

mjesečnoga kontingenta krušne hrane, za pojedine kotare odnosno općine.

Kotar	Općina	kolovoz		rujan	
		kvintala			
Zadar	Zadar	2032	2145		
	Biograd	419	448		
	Novigrad	392	415		
	Nin	521	531		
	Pag	416	444		
	Rab	218	281		
	Silba	256	257		
Sali	321	407			
	Ukupno	4575	4928		
Benkovac	Benkova:	356	532		
	Kišanje	220	329		
	Obrovac	316	472		
	Ukupno	892	1333		
Šibenik	Šibenik	1845	1965		
	Skradin	504	572		
	Zlarin	350	350		
	Vođice	184	184		
	Tijesno	509	517		
		Ukupno	3392	3588	
Knin	Knin	1238	1348		
	Drniš	621	928		
	Oklač	330	317		
		Ukupno	2189	2593	
Split	Split	1703	1812		
	Omiš	254	265		
	Krajina	175	169		
	Poljica	355	388		
	Sućurac	117	132		
	Lukšić	76	132		
	Klis	61	133		
	Muč	41	63		
	Solta	192	217		
	Trogir	708	745		
	Novi kod Trogira	168	195		
Lečevica	422	422			
	Ukupno	4272	4673		
Hvar	Hvar	186	201		
	Bogomolje	54	83		
	Starigrad	220	223		
	Jelsa	232	252		
	Sućuraj	46	47		
	Vrboska	183	193		
	Vis	297	312		
Komiža	265	276			
	Ukupno	1483	1587		
Imotski	Imotski	2250	2256		
Makarska	Makarska	594	641		
	Gornje Primorje	199	214		
	Vrgorac	668	757		
	Ukupno	1461	1612		
Supetar	Supetar	179	179		
	Mina	221	221		
	Bol	117	117		
	Nerežišće	136	136		
	Postire	134	134		
	Pučiće	203	207		
	Sutivan	127	123		
	Selca	245	245		
		Ukupno	1362	1362	
	Korčula	Korčula	441	458	
Blato		530	547		
Velaluka		265	269		
Lastovo		76	79		
Orebič		111	114		
Kuna		132	139		
Janjina		143	153		
Trpanj	83	86			
	Ukupno	1781	1845		
Metković	Metković	321	296		
	Opuzen	688	598		
		Ukupno	1009	894	
Sinj	Sinj	1002	1167		
	Vrlika	542	604		
	Ukupno	1544	1771		
Kotor	Kotor	228	242		
	Bužva	97	127		
	Pastrović	79	112		
	Spič	69	75		
	Dobrota	51	53		
	Krtole	52	58		
	Lastiva	53	53		
	Muo	32	32		
	Prčanj	38	38		
	Stoliv	17	17		
	Tivat	67	70		
	Grbalj	148	184		
Ercegnovi	496	511			
Luštica	33	45			
Perast	66	65			
Risan	216	250			
	Ukupno	1742	1932		
Dubrovnik	Dubrovnik	789	816		
	Šipan	62	63		
	Zaton	167	204		
	Lopud	23	23		
	Rijeka	125	134		
	Cavtat	416	520		
	Silano	65	70		
	Mljet	94	108		
	Ston	316	369		
		Ukupno	2057	2307	
Zadar	4575	4928			
Benkovac	892	1333			
Šibenik	3392	3588			
Knin	2189	2593			
Split	4272	4673			
Hvar	1483	1587			
Imotski	2250	2256			
Makarska	1461	1612			
Supetar	1362	1362			
Korčula	1781	1845			
Metković	1009	894			
Sinj	1544	1771			
Kotor	1742	1932			
Dubrovnik	2057	2307			
	Sveukupno	30009	32681		

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izveštaj austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 25. Službeno se javlja: 25. septembra 1917.

Istočno bojište:

Gdje što bojevi na pretpolju.

Talijansko bojište:

Na Soči ojača neprijateljska artiljerijska vatra i živahnija letjeljica djelatnost.

Jugo-istočno bojište:

U Arbaniji uspješni bojevi četnika.

Poglavica generalnog štaba.

Izveštaj njemačkog glavnog stana.

BERLIN, 25. Wolff-Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 25. septembra 1917.

Zapadno bojište:

U Flandriji, na Aisni i u Champagni artiljerijska vatra koja prijelazno poraste, i izvidnički okršaji.

Na istočnoj obali Meuse žestoka artiljerijska djelatnost i lokalni pješadijski bojevi.

Na jugu od Beaumonta oteletimo Francuzima opkop na širini od 400 metara. U Chaumeskoj šumi došlo je do ljutih bojeva iz bliza, koji ipak nisu promijenili stanje. Kod Bezonvauxa naš zagon u neprijateljske linije imao je uspjeha. Iznijelo se svega preko 350 Francuza zarobljenih.

Naši su letjci sinoć napali Englesku. Bombe su bačene na vojničke gragjevine i magaze usred Londona, na Dover, Southend, Chatham i Sheerness. Požari pokazahu naš uspjeh. Sve su se letjelice povratile zdrave. I Dunkerque bi napadnut bombama.

Protivnici su izgubili 13 letjelica.

Istočnoj i macedonskoj fronti:

Nije bilo ovčih bojeva.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

Izveštaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 25. Glavni stan, 24. septembra:

Fronta na Enfratu:

U patrolskim okršajima neprijateljski su kojički odijelci mahom uništeni.

Fronta na Sinaju:

Na desnom krilu pojačana artiljerijska djelatnost.

Fronta u Kavkazu:

U odsječku desnog krila naša je vatra potisnula dvije protivničke satnije, koje su pokušavale nagli napad na naše opkope.

Na ostalim frontama nije bilo važnih događaja.

CAREVINSKO VIJEĆE.

ZASTUPNIČKA KUĆA.

Vladini odgovori na upite.

BEČ, 25. Pisani odgovor ministra Höfera na upit zast. Prodana o elementarnim štetama i gladinji na otoku Pagu, kaže, da se na Pagu tu skoro otvorila pučka kuhinja i da je ministar odredio, da se dade pučanstvu dodatak živeža u najvećoj mjeri što je naznačeno u naredbi; tim da će se paško pučanstvo naći u boljim živežnim prilikama.

Na upit zast. Biankinija o opskrbljavanju Dalmacije živežom, ministar Höfer odgovara, da on priznaje, da se opskrbljavanje mora poboljšati, te podsjeća na dodatak živeža preko normalnog obroka kruha i na povišeni obrok; kaže, da je vrlo važan poticaj zastupnika, da se dalmatinsko pučanstvo obavješćuje preko javne štampe o živežu što dolazi u zemlju i o njegovu dijeljenju, i da je radi toga bilo naloženo dalmatinskom Namjesništvu neka prikaže konkretnih prijedloga.

Govor Ministra Predsjednika.

BEČ, 25. Zastupnička je Kuća preuzela svoje sjednice. Došlo je više zastupnika, izmještaju kojih i Klofač, kojemu se uslijed amnestije, obustavio postupak radi velike izdaje. U svome otvorenom govoru predsjednik je Gross spomenuo, nasred živa odobravanja, slavno oslobođenje Galicije i Bukovine, sjajno odbijanje neprijateljske nadmoći u jedanaestoj bici na Soči, kojim se neprijatelj za uvijek zagradio put u Trst. Predsjednik se nada, da će ovi uspjesi učiniti da protivnici shvate pravo stanje i spremnost središnjih država da sklope častan mir, za kojim tako vruće čeznemo. Predsjednik moli neka ga se ovlasti da Cesaru pokorno čestita u ime Kuće za uspjehe naše vojske. (Zivahno odobravanje i pljeskanje).

Ministar predsjednik Seidler predstavlja nove članove kabineta, te čini izjavu, u kojoj konstatuje, kako se vlada trudi da utre put velikom djelu gospodarskog, kulturnog i političkog uspostavljanja austrijske domovine. Vladin je program prvo i prvo socijalno-politički i gospodarsko-politički. Kao najpreče pitanje vlada smatra problem o prehranjivanju; ona će u tome postupati, isključujući što više moć burokratizma, a u neprekidnom dodiru sa Parlamentom, jer je pučanstvo, hrabrim izdavanjem u teškim danima, steklo puno pravo, da se i njega čuje. Nije ni u zadnjem redu dužnost da se radništvo zahvali, što smo i u zaleđu mogli da držimo svoje pozicije. Ured za prehranjivanje pretvorio se u samostalno ministarstvo. U akcije koje su prijeko nužne, spadaju i izbori u delegacije.

Govoreći pak o problemu kako da se sa ratnog gazdinstva pređe na mirno gazdinstvo i o preporogjaju svega našeg gospodarskog života, ministar predsjednik navješta zamašnu akciju za razvoj našeg vodenog gospodarstva, koje u svezi sa reformom električne industrije, ima da opskrbljuje cijelu Austriju cijenom svjetlošću i cijenom snagom. Tako će Austrija prednjačiti svim kultur-

nim narodima na svijetu. Ministar predsjednik zatim najavlja, da će se nastaviti podržavanje privatnih željeznica, osobito onih koje su u državnom prometu. Drugi je zadatak ustavno otisvanje nagodbe sa Ugarskom i preuređenje trgovačko političkih odnosa sa inostranstvom. Govoreći o političkom dijelu vladinog programa, ministar predsjednik izjavljuje, da će u ustavnom odboru objasniti misao vodilju za reformu ustava, koja ima da potpuno izvede načelo ravnopravnosti svih narodnosti, zajamčene državnim temeljnim zakonima, i to na osnovu nacionalne autonomije i čuvanjem državnog jedinstva. O sadržini te reforme on će samo reći, da ona potječe iz osnovne misli jedne razdiobe, koja bi se izvela za cijelu državu u okviru zemalja, uzimajući u obzir njihove posebne osobine, i koja bi, kao modalnost za uređenje nacionalnih pitanja i za razvoj prema duhu vremena državnog i autonomne uprave, služila barem kao temelj raspravljanja. Što se u Ugarskoj boje, bi da nastojanje oko nacionalne autonomije moglo djelovati na ugarske državne odnose i dualizam, o tome ne vrijedi govoriti. Vlada se tvrdo drži državnih temeljnih zakona, koji uređuju državopravni odnos između oba države monarhije; ona s druge strane mora ostajati na tom stajalištu i radi toga, što dolaze u obzir i prava austrijske države; a ja tu mislim naročito na kraljevinu Dalmaciju, koja sačinjava integralni dio Austrije. (Zivahno odobravanje). Ono za čim se u reviziji ustava ima nastojati, to je unutrašnje jačanje države, tj. ispunjenje snaga, kojima država toliko obiluje. Stoga vlada izričito odbija ideologe, koji se stavljaju u opreku sa državom. (Zivahno odobravanje i upadanje.) Vlada stoji neiskolebljivo na osnovu austrijske državne misli, koja će, kako izvanjska situacija pokazuje, pobijediti pred očima svega svijeta. Ona se smatra ovlaštenom na to očekivanje, osobito kad promotri izvanjsko stanje. (Nastaviće se).

Incidentat s nekadašnjim zastupnikom Burivalom.

BEČ, 25. Za današnje sjednice Zastupničke kuće ušao je u sabornicu i zauzeo svoje pređašnje mjesto nekadašnjeg zastupnik Burival, kojega vojni sud bijaše osudio radi učestovanja u velikoj izdaji, pak bio pomilovan cesarevom naredbom o amnestiji. Jedan reditelj odmah je pozvao Burivala da izagije iz sabornice; zatim mu je i predsjednik naredio da izagije, inače da bi skrivio zločin javnoga nasilja. Budući da Burival nije se odzvao zapovijedi, sjednica se prekinula. Doslje trosatnog prekida, i pošto je megjutim Burival ostavio sabornicu, predsjednik otvori na novo sjednicu. Za te stanke bila je procelnička konferencija, u kojoj su češki predstavnici tražili, da se stvar predade imunitetnom odboru, neka on pak izvjesti. To je predsjednik obećao, da će učiniti.

Povratak austro-ugarskih državljana zadržanih u Rusiji.

BEČ, 25. «Politische Korrespondenz» javlja: Već 1914 godine, odmah pošto je buknuo rat, sklopio se između Austrije Ugarske i Rusije ugovor, po kojemu se stanovitim osobama, koje su početkom rata bile zadržane, obezbrižilo slobodan povratak. Skoro dvije i po godine bila je ova pogodba u snazi, dok ju je pređašnja carska ruska vlada otkazala sa obrazloženjem, koje se sa našim prilikama nije slagalo. Od toga časa austro-ugarska je vlada bez prekida nastojala, da iznova postigne, kako bi se naši zemljaci, koji su još u Rusiji zadržavani, kući vratili. Doslje truda od više mjeseci, uspjelo je napokon da se dogoje do sporazuma sa sadašnjom ruskom vladom.

Do baš sada sklopljenog pogodbi mogu se kući vratiti, bez ograničavanja broja, sve osobe muškoga spola, koje su od početka rata u zemlji zadržavane, kojima je manje od 16 a više od 50 godina; zatim sve osobe muškoga spola, spomenutih godina, čije zdravstveno stanje odgovara uvjetima koji vrijede za izmjenjivanje ratnih zarobljenika; napokon sve žene i djevojke bez razlike dobi. Osim toga u posebnim je pogodbama izražena mogućnost, da se izmijene i osobe, koje ne spadaju u jednu od spomenutih kategorija. Do sklopljenog pogodbi puštiće se da se vrate u domovinu i oni austro-ugarski i ruski državljani, koji su bili odvučeni iz zapremljenih krajeva, i to pod istim pretpostavkama, kao i njihovi u nevolji drugovi, koji su od početka rata zadržavani u neprijateljskoj zemlji. Austro-ugarskoj će vladi biti dužnost, da nastoji kako god može, da se spomenuta pogodba po mogućnosti pospiješ.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Bollettino dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA, 25. Si comunica ufficialmente: «25. settembre 1917.

Teatro della guerra orientale.

Qua e là combattimenti d'avancampo.

Teatro della guerra italiano:

Sull'isonzo fuoco d'artiglieria nemica e più viva attività aviatoria.

Teatro della guerra sud-orientale:

In Albania combattimenti di bande coronate di successo.

Il capo dello stato maggiore generale.

Bollettino del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 25. Il Wolff-Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 25 settembre 1917.

Teatro della guerra occidentale:

Nelle Fiandre, sull'Aisne, nella Sciampagna fuoco d'artiglieria con intermittenti intensificazioni di fuoco e fazioni di ricognizione. Sulla riva orientale della Mosa, con una veemente azione dell'artiglieria, combattimenti locali di fanteria. A sud

di Beaumont abbiamo strappato ai Francesi un fossato della larghezza di 400 metri. Nel bosco di Chaume si venne ad accaniti combattimenti da vicino, che non mutarono la situazione. Presso Bezonvaux una punta nelle linee nemiche fu coronata di successo. Complessivamente vennero presi ai Francesi oltre 350 prigionieri.

Ieri sera i nostri aviatori hanno attaccato l'Inghilterra. Furono lanciate delle bombe sopra edifici militari e magazzini nel cuore di Londra; su Dover, Southend, Chatham e Sheerness. Gli incendi ne indicavano l'effetto.

Tutti i velivoli fecero ritorno illesi. Anche Dunkerque venne attaccata con bombe. Gli avversari perdettero 13 velivoli.

Teatro della guerra orientale e fronte macedone.

Nessuna operazione combattiva di maggiore entità.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

D. KASANDRIĆ odgovorni urednik. Tiskarnica é. k. dalmatinskog namjesništva.

RINGRAZIAMENTO.

Der la generale commovente partecipazione al nostro gravissimo lutto in occasione della perdita della nostra indimenticabile

ATTILIA

sentiamo l'obbligo di esprimere la più viva riconoscenza a tutte le gentili persone che assisteranno al funebre accompagnamento della nostra povera morta.

Prof. Giovanni Smirich e congiunti.

JAVNE ZAHVALE.

Svesrdno zahvaljujem uglednoj C. k. Austrijskoj Vojničkoj Zakladi za udovice i siročad (Odio: Ratno osiguranje), koja mi je isplatila svotu od Kruna 1000 (hiljadu), za koji sam iznos bio osigurao moga sina Jovana, koji je poginuo na polju časti i slave.

Bratiškovi, 2 juna 1917.

Vrčko Jandrija pok. Alekse.

C. k. Austrijska Vojnička Zaklada za udovice i siročad (Odio: ratno osiguranje), isplatila mi je K 1000 (hiljadu Kruna), što sam bila osigurala svoga sina Jozu, koji mi je na ratištu obolio, a kod kuće preminuo.

Dužnost mi je, da ovim javno zahvalim rečenoj zakladi za brzu i tačnu isplatu.

Kaštel-Sućurac, 25 srpnja 1917.

Oruc Lukre.

Dužnost mi je, da ovim javno zahvalim C. k. Austrijskoj Vojničkoj Zakladi za udovice i siročad (Odio: Ratno osiguranje), koja mi je isplatila iznos od K 2000 (dvije hiljade), u ime osigurnine pok. Vicka Pensa.

Drvenik, 8. kolovoza 1917.

Ivan Pensa.

U teškoj nesreći što me zadesila, tim što mi je jedinac sin Miho pao na polju slave, moram da najtoplije zahvalim C. k. Austrijskoj Vojničkoj Zakladi za udovice i siročad (Odio: Ratno osiguranje), što mi je redovito isplatila svotu od Kruna hiljadu (K 1000), za koju sam bio osigurao milog pokojnika.

Betina, 23. juna 1917.

Frane Bilić.

OGLAS.

Za „Crveni Krst“ - Pro „Croce Rossa“.

Ercegnovi, Općina Lastva K 54:20, Dapo Simo 19:24, Marović Stevo 7:02, č. k. porezni ured Ercegnovi 235:64, č. k. porezni ured Perast 22:07, Gjangjević Kosto 18:58, č. k. Carinara Ercegnovi 22:02, Crnogorčević D. 8:47, Vujović Sofija 3:58, Derčinović Tod. 6:50, Basilisco Josef 5:42, Perušina Krsto 38:17, Danilović braća 7:20, Corner Andro 11:57, Čotić Don I. 77:16, Radojević Krsto 4:60, Općina Drčanji 62:58, Gjonović Niko 17:15, Homen Ferdinand 1:82, Ljubanović Iva 28:74, Općina Krtole 68:25, č. k. poštanski ured Risan 67, Općina Stoliv 3:74, č. k. Carinara Risan 4:15, Derčinović Dušan 8:27, Mršulja Miloš 6:37, Turk Josip 2:15, Dabinović Ljubo 7:63, Općina Dobrota 5:04, Popović Miloš 11:33, Cirigović Ljubo 2:17, Općina Muo 33:04, Tripković Marko 5:15, Župski ured Perast 27:03, Dobrobrić Krsto 8:03, Trani Ivo 16:18, č. k. kotarsko poglavarstvo 68:11, Gopčević Andre 15:37, Gjučić Dušan 12:44, č. k. kotarsko poglavarstvo 64:94, Stjepčić Darinka 42:97, k. k. Transport-mittel-Dark Risan 99:81, č. k. kotar. poglavarstvo 65:29 i K 3, Marović Tripo Luštica 126:98, č. k. kotarsko po-

glavarstvo 34:05, k. u. k. Stationskommando Risan 21:32, C. k. Zapovjedništvo ratne luke 25— Derčinović T. 4:17, Brabec Frano 18:10, Corner Andro 2:36, Doklestić Dušan 1:80, Gjonović Niko 13:50, Musiur Ivo 6:94, Radojević Krsto 2:75, Marović Stefo 5:48, Derčinović Dušan 11:57, Repanić Niko 15:17, Subotić Niko 4:02, Furlan Karla 34:10, Srpska Banka 9:50, Terzović Savo 5:48, Hotel Bellavista 12:16, Stegnišek Viktor 11:76, Popović Miloš 4:50, Općina Ercegnovi 14:56, Dapo Simo 3:71, Basilisco Josef 5:34, Općina Lastva 34:40, Guska Mato 4:11, Dnjat Dušan 6:93, Radović Blago 4:06, č. k. Carinara Ercegnovi 9:73, č. k. porezni ured Ercegnovi 18:91, Perušina Krsto 2:89, Općina Drčanji 24:85, č. k. kotarski sud Ercegnovi 5:34, Trani Ivo 1:43, Simrak Jovo 4:31, Konjević Krsto 5:38, Crnogorčević Dušan 7:88, Danilović braća 1:50, Mršulja Miloš 2:50, Gopčević Andre 8:33, Općina Stoliv 9:33, Dabinović Ljubo 19:02, Župski ured Perast 34:87, Župski ured Krašić 61:50, Općina Dobrota 33:63, Općina Tivat 65:50, č. k. Carinara Risan —86, Općina Drčanji 44:20, Općina Perast 82:01, Mičunović Blagoj 3:58, č. k. porezni ured Perast 22:43, Tripković Marko 2:18, Gjanjević Kosto 11:20, Ljuba-

nović Ivo 10:22, Općina Muo 16:90, Općina Risan 65:69, Gjučić Dušan 23:74, K. u. k. Platzkommando Ercegnovi 11:04, Trstenjak Stevo 16:50, č. k. kotarsko poglavarstvo 118:28 i K 23:97.

Imotski, mjesni odbor sakupio K 50 a doprinješe: Milas Ante, Dodbabje, 15, Grančić Marijan Dodbabje 10, Kojuzdžić Stipan, Doljica 6, Đuto Toma, Runović 4, Duljiž Marijan, Runović 4, Vrdoljak Marijan, Slivno 3; po K 1: Jukić Mate, Zdero Ante, Jakić Petar, Bitanga Iko, Gudelj Mate, svi iz Runovića, Garac Jure, Podosoje, Lešina Josip Runović K 2.

Biograd, mjesni odbor Crvenoga Kriza prinos pohajbaoca njemačkog tečaja za mjesec veljaču 1917 K 30.

Bol, vinarska zadruga K 500.

Makarska, Uprava kontrolnog kotara financijske straže za Crveni Kriz i za siročad palih ratnika K 115, polovica za Crveni Kriz K 57,50, darovaše: Boban Miho nadpovjerenik 5, po K 2: nadstražari: Stančin Petar, Leontić Ernest i Jurela Temo, stražari: Filipović Lovre, Marić Jakov, Večernik Vjekoslav, Kanzija Savin, Rakić Andrija, Zizon Ivan; po K 1:50: naslovni nadpreglednici Bilušić

Antun i Stazić Juraj, nast. pregledn. Miočević Mate, Gabričević Nikola i Brzić Mate, nadstražari: Batinina Petar, Brkanović Antun, Boljat Luka, Svalina Juraj, Pavić Dujam, Bajalo Josip, Babić Mate; stražari: Kljaković Simun, Skarica Marin, Marušić Silvestar, Križanac Franjo, Velić Dujam, Baučić Nikola, Jurić Simin, Ricov Antun, Ribičić Božo; po K 1: nadstražar Balarin Ivan, te stražari: Romac Ivan i Anarić Antun.

Molat, seoski glavar sakupio u mjesecu aprilu K 106.

Vrboska, općinsko upraviteljstvo sakupilo od primaoca vojnih pripomoči iz Vrboske i Vrbanja kroz mjesec ožujak i travanj 1917 K 338:55.

Imotski, mjesni odbor Crvenog Kriza sakupio K 30, a darovaše: Zavod školskih sestara K 7, Tucak Marijan, Jakić Ivan iz Runovića i Duplica Ante iz Dodbabja, po K 3; Vuknić Ivan, Babić Luca iz Runovića, Garac Jure iz Podosoja, Milas Marko i Sarić Marko iz Dodbabja, po K 2, Bitanga Andrija, Bitanga Iko, Jakić Andrija iz Runovića, Lončar Ivan iz Dodbabja po K 1.

(Slijedi).

„BLANKA“ Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata sapuna **BLANKA**, koji potpuno nadomjestuje obični sapun. Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 đkg. - dok zalih traže - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosa svota.

MARCELLO PATTIERA - Zadar.

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

Jadranska banka
podružnica Split
počam od
1. siječnja 1917
plaća na uložnim knjizicam
3 3/4 kamata.

Ratni invalid traži se za privremenog uzničkog nadziratelja kod č. k. zemaljskog suda u Zadru. Uvjeti: da je po zanatu knjigoveža, plata 2.80 Kr. na dan i 25 Kr. na mjesec ratnog doplatka i odijelo po propisu. — Obratiti se na pokrajinsko povjerenstvo za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Ratni invalidi traže se za orkestar gradskog kazališta u Varaždinu, i to: I. violinistu, I. violistu, I. čelistu, I. flautistu, I. oboistu, I. fagotistu i I. i II. cornetistu. — Uz ovu službu mogli bi biti namješteni kao pisari, poslužnici ili što slična. Prijave: Pokr. dalm. povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Fratelli Mandel & Nipote
BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

Ratni invalid se traži za općinskog redara u općini u Obrovcu, koji će vršiti i službu ovrhovoditelja. Uvjeti: sposoban za hodanje, poznavanje hrvatskog jezika u govoru i u pismu. *Beriva*: 960 kr. na godinu, 100 kr. za službeno odijelo i oko 1000 kr. kao ovrhovoditelj općinskih nameta. Prijave do konca srpnja: Dalm. pokr. povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Ratni invalid se traži kao nadglednik za imanje kod Knina. Prednost imaju praktični vinogradari i oženjeni. Ima stan u naravi, a platu po pogodbi. Prijave: Dalm. pokr. povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Ratni invalid Ratni invalid traže se za trgovačkog pomoćnika i vrtlara u Gružu (kod Dubrovnika). Uvjeti: za trgovačkog pomoćnika: poznavanje hrvatskog i njemačkog jezika, oženjen, dobra ponašanja i osobita povjerenja, a za vrtlara: uz dobro ponašanje da je vješt u svojoj struci. Zajtjevi plate i ponude „Pokrajinsko povjerenstvo za skrb oko ratnih invalida“ u Zadru.

NAKLADA DOPISNICA
Skladište papira i kancelarijskih potrepština
MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.
Nugja: Umjetničkih dopisnica i Ljubavnih od 5 do 15 h. — Školskih potrepština osobito Zadačnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 kuv. i 10 listova crt. 20—25 h. — Feldpost 1000 komada Kr. 5—6. — Cigaretnog papira: «Riz Abadije» I. 60/100 Kr. 10.50, II. 100/100 Kr. 8.50. «Austria» 100/80 Kr. 4.50. «Samum» II. 120/80 Kr. 8.80. — Fotografiskih potrepština. — Trgovačkih knjiga svake vrsti i veličine.

Enailiranih tablica za groblje sa i bez fotografije
= za dućane i za urede. =

Električna Baterija Kr. 1.40 komplet Kr. 3.90. Disači stroj «Meteor» Kr. 480 takogier hrv. pismom. Dečata od gume i mjedi.

Novost! Slika N. V. Cara KARLA I. u bojama, veličina 73x50, Krana 3.50. Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Spaga od papira od 1/2 do 6 m/m po kg. Kr. 7, 8, 9, sa gvozdenom žicom 3 m/m kg. Kr. 7.80.
POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. *Raccomandabili*: Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest. — Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%. — Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%. — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — *Raccomandabili*: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20. Credito fondiario Austriaco 3%. Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10. Credito Mobiliare Aust. 1858, Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20. Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10. Lotti Turchi 1870 da fchi 400. Vinc. principale fchi 600.000, in rate mensili di Cor. 8. Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti Furto con iscasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Šode kauštike
u bačvama od okolo 400 kg. prodaje uz najniže dnevne cijene tvrdka
Marcello Pattiera
Zadar
Erzjavi: PATTIERA - Zadar.

Oglas.
Općinska štedionica u Benkovcu ukamačuje sve štedioničke uložke od 15. prosinca 1916 do daljnega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.
ODBOR.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK
Agenturni, komisionalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osjeguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrške Michele Truden, Trst. — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrške Miho Sez, Dubrovnik. — Preuzimlje narudžbe svakovrsnih modernih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak i sve ostale pečatne predmete, sve uz tvorničku cijenu. Brza izradba. — Kupuje prazne vreće i plaća najvišom cijenom.